

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні пріймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Суд д-ра Кайцля про чесько-німецьку справу.

Видавець «германської научної кореспонденції» Кіргоф, помістив свою розмову з д-ром Кайцлем про внутрішнє положенє і чесько-німецьке питанє. Др. Кайцль сказав:

»Новий кабінет ледви чи возьме ся за переведенє угорської угоди. Він обмежить імовірно свою діяльність на вибір делегацій, знесенє язикових розпоряджень і внесенє проєкту до язикового закону. Язикові розпорядження були для многих terra incognita. Суперечні мнєня о них між Німцями а Чехами розійшли ся дуже далеко від себе лише через те, що Німці тенденційно сю справу повісили на великий давнї. Баденівські розпорядження задекретовали для цілого краю без огляду на чисельність національних меньшостей двоязиковість. Бар. Гавч зніс сю постанову і завів в чисто чеських областях чеську, в чисто німецьких німецьку урядову мову. Чехи хотїли зразу супротивитись модифікаціям Гавча, але в кінци залишили опозицію. Тодї аж зібрали ся Німці проти сих розпоряджень, хотя перед тим самі були за одноязиковістю в одноязичних областях. Я можу видати суд о язикових розпорядженнях бар. Гавча і скажу, що за моєї упрани фінансовим ресортом Німці ані разу не жалувались на сї постанови, як онн переводились в практиці. Зміст сих розпоряджень мало кому докладно звісний і треба лише чудуватись, чого Німці з таким завязьтєм до них відносили ся? Таж они самі в своїй програмі політичній домагають ся одноязиковости в одноязичних областях. Межи обома сторонами могло давно прийти до порозумїня, бо їх ділить тонка, паперова стїна. Треба лише, щоби уми успокоїлись. На ділі розходить ся проте тільки о уживанє другої мови в області одноцільно заселеній: чеської в області чисто німецькій, а німецької в області чисто

чеській. Як на сїм поли прийде до порозумїня, то спір весь буде порішений скоро. І се замїтне, що Німці противлять ся Гавчівским розпорядженням, а радї би вернути до Штремаєрївских з 1880 р., котрі чеській мові в німецьких областях дають зовсім ширші права, ніж розпорядження бар. Гавча. Штремаєр як і Баденї стояли при принципі двоязиковости в цілім краю.

Чехи оскорбляють ся дуже знесенєм язикових розпоряджень і годї буде від них жадати, щоби они увійшли в які небудь парламентарні переговори. Їх буде можна успокоїти лише як найскоршим внесенєм язикового закону. Таж не звісно, за яку політичну тактику приймуть ся Чехи по знесеню розпоряджень? Се залежить від ухвали клюбу. Але я надїю ся, що Чехи полишать ся при парламентарній більшости.

Др. Кайцль провірив відтак, що язиковий спір вельми некористно впливає на господарні і фінансові відносини Чехії, як і всеї Австрії. Чехи і Німці бойкотують себе взаїмно. Таж недавно висказали се явно чеські і німецькі промисловці в прилюдній відозві. Спір німецько-чеський треба скоро поладнати, а Чехи успокоять ся, наколи проєкт до язикового закону нового кабінету буде такий, що над ним можлива буде дискусія.

Перейшовши до історії розвою чесько-німецького спору, др. Кайцль сказав: »Спір сей повстав з хвилею, коли Чехи скріпились на полях політичнім, господарнім і культурнім. — В 18. віці упали Чехи так низько, що здавалось, будьто їх стрїне судьба Лужичан. Тодї був спокій в Чехії, бо чеський нарід лежав прибитий тяжким сном. З початком сего віку зросла народна свідомість дуже скоро, а Чехи зажадали і для себе відповідного становища в Австрії. Нині ніхто не може вже перейти до дневного порядку над чеським питанєм.

Порадно було би проте, щоби Німці з'орієнтувались в тій справі і з'уміли обмежити ся в своїх претенсіях.

З археологічного з'їзду в Києві.

(Далї).

Ө. Николаичкь. »Начало и ростъ Полтавской Вишневецчины по даннымъ Литовской метрики«. — На підставі нових відомостей, роздобутих в архіві міністерства юстиції, референт виложив історію Вишневецчини в останнє десятирїчя XVI. і в першу половину XVII. в. Вишневецкі споріднили ся з країною за часи староства в Черкасах знаменитого »Байди«, кн. Дм. Вишневецкого. Небїж його був першим господарем маєтностей в Посулю, придбаних ним в 1590 р. в Махайла Грибуновича Байбузи, котрому »река Сула, река Удай, р. Солоница и угодъ Лужокъ« були подаровані Ст. Баторієм в 1578 р. Князь Олекс. Мих. Вишневецкий одержав привилей на »фундацію местечка на врочищу Лубне, а тепер новоназваномъ Александрове« 16. сїчня 1591 р., на »фундацію местечка на урочище Пирятине, а тепер названомъ Михайлове« — 9. лютого 1592 р. Для обох городів він здобув маґдебурське право. Брат Олександра, Михайло Вишневецкий, староста овруцький, перший почав займати землі при чїм ширів свої володіння не тільки в границях Речі посполитої, а й за межею московською. На московській землі ним були засновані Сїнча, Лохвиця і ин. По смерті Михайла в 1616 р. зостав ся малолїтній син його Єрема. Опікун Єрема, кн. Константин Вишневецкий, одібравши староство Черкаське, захвачував систематично нові землі: Яблунів, Миргород, всі т. зв. »салетри« по рр. Псьолу, Вореклі, Орелю, в »диких полях« Білгородських, Очаківських, Путивльських, по рр. Хоролу, чотирьом Груням і по иньших місцях. Захвачуючи нові землі, Вишневецкі покликувались завждї на »данину Байбузьяну«. В 1630 р. кн. Єрема розпочав вже сам підгортати під свою власть і захоплювати зе-

1 Поезія і проза.

Жив у не дуже то поетичних умовах, але сам був з природи поетом. До писаня поетичних творів не забирав ся, бо не чув у собі сили, сплїтати вірші такі, що дорівнювали би красою і стійністю висоті його думки. Під поезією розумів писанє чогось красивого й висшого, що — як казав — само плине і стелить ся на папері. А фабрикувати такого добра не хотїв, чи не мав терпцю. Знав і болїв над долею тих нещасних віршомазів, що то не могучи мимо волї злетїти думкою на крилах своєї уяви — сідали дуже низько, собі на грижу, людям на безглузний сьміх і радїсть та немилосердну наругу над автором. Він відгадував, чи відчував внутрішнє невдоволенє тих бідних ремісників-фабрикантів, коли побачуть, що витвори їх музи виходять з під авторського пера дуже то не так удачними та знаменитими, як та чудова думка, що зродила ся у їхній уяві. А прецінь пишуть, незважаючи на свою неудачу й розчарованє, на людський сьміх, обсуду. Видно — якась висша сила таланту й доброї волї не каже їм покидати пера, а заставляє їх »творити.« І вони слухають голосу, що править їхньою волею й ділами і співвають, як знають.

І він ставляв поезію висше понад все иньше. Любив її і читав так пристрасно, що відгадував душу і думку, природу і ціле єство автора-поета.

Тільки не любив всього того, що уняте в рамці віршованої форми, а знав вибирати між римованою мазаниною, а правдивою поезією, перьями творця-артиста.

Був еклєктиком у читаню і в критичнім осудї читаного. Поезії, що йому припадали до вподоби — а мав незгирний і високо вибагливий смак — умів на память; кращі місця деклямував сам до себе, відчуваючи у них високо благородну й одушевляючу духову поживу.

В поезіях оцінював головну чутє, потрібне поетови і висшу думку, уняту в форму викінченого артизму. Сам жив ідеалами, висьпіваними у славних творах всесвітних поетів і тою ідеальною поживою ситив свій ум і молодечу душу. Наситити її не міг, а пересити бояв ся, хоч і бажав собі деколи.

Тим то й у нього була високо-поетична душа. Не могучи заховати в собі самім, натовпу висших ідей та почувань, ділив ся ними зі своїм улюбленим паянїном. Був отже музиком. Віртуозом сам не був, за те залюбки слухав артистичної гри на яким небудь музичнім інструменті і знав її як слід оцінити. Любив слухати

славновісних співаків, поважав композиції голосних авторів, так само, як любив картини чудової краси, мистецькі цвіти різьбарської штуки, словом усе, що промовляло до його вражливого смаку, ідеальної душі, поетичної вдачі та буйної фантазії.

Кохав ся у всім духово красивім і великім, був отже у своїм роді — любимцем муз і грацій. Свїтова краса природи та її вірних наслідувань у малярстві, співі, поезії й музиці настроювала його якомсь неказано високо, — висше понад своє окруженє, понад людську думку, високу своїм полетом, але здавлену тільки формою скромних, нужденних слів. Супроти такого обмежуваня думки кліщами буденних висловів — готов був засдно протестувати. Бо чому людська думка, здефінована словами, виходить лишень пародією тої великої ідеї, що родить ся в душі? Мова — за убога, слова за німі, вирази за мляві, щоб ними можна віддати як слід те, що дієть ся в душі. Тільки людська душа — творить, а мова дуже мляво й неудачно інтерпретує добутки творчости людського духа.

І тоді обурював ся він на вбогу скарбівню мови, того добутку довголітньої праці людських змагань.

Чому не ма у мові доволї слів на зобра-

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Table with columns: Поїзд (посп. / особ.), до Львова, відходить о годині, зі Львова, приходить о годині. Includes sections for 'Ніч' and 'Знітка'.

Знітка: Ця нічка чується від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський рівняється від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Всілякі КУПОНИ вильосовані цінні папери виплачує без потручення провізії або коштів. Контора виміни ц. к. упр. гал. акц. БАНКУ Гіпотечного

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впроев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариямт всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знарядди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих огневиц.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 виносить:

Table with 2 columns: Фонд резервовий, Резерва премій, Фонд основний, Резерва спеціальна. Values in зр. and кр.

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527,790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 25 зр., виписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах. Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА комедия в 3. актах з сільського житя. Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА Історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку. Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа шутка в 5. актах з міського побуту. Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР комедия в 1. актї опрацьована після німецького. Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно оповіданє з льотерійних пригод. Ціна книжки 15 кр. На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обїгу 4 1/2% Асигнати касові з 30-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.